

INTERVJU S PRVIM DOKTOROM ZNANOSTI IZ ZNANSTVENE GRANE SESTRINSTVO U REPUBLICI HRVATSKOJ – dr. sc. Lovrić, Robert, mag. med. techn.

Poštovani kolega, iznimna mi je čast ugostiti Vas u *Plavom fokusu*, glasilu Hrvatske komore medicinskih sestara. Vaš profesionalni sestrinski put isprepleten je kliničkim praktičnim znanjima i obrazovanjem do razine doktorata znanosti.

Lijepo Vas molim da nam se predstavite i ukratko prepričate svoj životni put.

Pozdravljam sve kolegice medicinske sestre i kolege medicinske tehničare. Ja sam Robert Lovrić i nastavnik sam u Medicinskoj školi *Osijek* te poslijedoktorant na Medicinskom fakultetu (MF) u Osijeku. Dvadeset i jednu godinu radio sam na Kliničkom odjelu za intenzivno liječenje djece na Klinici za pedijatriju Kliničkog bolničkog centra (KBC) *Osijek*. Godine 2007. sam, uz rad, završio trogodišnji sveučilišni preddiplomski, a 2012. godine sveučilišni diplomski studij Sestrinstvo na MF-u u Osijeku. Iste sam godine na MF-u u Osijeku upisao trogodišnji poslijediplomski doktorski studij iz područja biomedicine i zdravstva, polja kliničke medicinske znanosti, znanstvene grane sestrinstvo. Doktorsku sam disertaciju obranio 12. siječnja 2016. godine.

Kako ste odlučili upisati doktorat?

Iskreno, prije 10 godina nije bilo ni naslućivanja o studiranju na diplomskom, a osobito ne na doktorskom studiju. Za doktorat sam se odlučio uglavnom kako bih stekao kompetencije za samostalni znanstveno-istraživački rad. Osim podučavanja, to je nešto što me zanima i što istinski volim raditi. Smatram kako ste najsretniji, a obično i najuspješniji ako istodobno radite ono što volite i volite ono što radite. Naposljetku, kanite li raditi u obrazovnom sustavu medicinskih sestara na svim razinama, uključujući i poslijediplomsku, uvjet je imati znanstveno-nastavno zvanje. Stoga, to je bio jedini put koji sam morao proći kako bih ispunio uvjete za rad u visokoškolskim ustanovama. Smatram kako liječnike trebaju obrazovati liječnici u znanstveno-nastavnom zvanju, a medicinske sestre upravo medicinske sestre / tehničari u znanstveno-nastavnim zvanjima.

Kakva su Vaša iskustva s doktorskog studija?

Moja su iskustva s doktorskog studija uglavnom pozitivna. Studiranje, ispiti, publikacija znanstvenih članaka, pisanje doktorskog rada, obrana teme i disertacije velik su izazov i katkad vrlo stresne situacije. Međutim, imao sam stalnu, nesebičnu i veliku potporu svoje obitelji i mentorice doc. dr. sc. Nade Prlić. Budući da se u zadnje vrijeme bavim pisanjem znanstvenih radova i publiciranjem u sestrinskim znanstvenim časopisima indeksiranim u Current Contents, SCI, SCIE i drugim znanstvenim bazama, uočavam kako postoje određene specifičnosti pristupa i metodologije istraživanja, kao i pisanja radova. Smatram kako bi programi poslijediplomskih doktorskih studija za medicinske sestre trebali sadržavati više kolegija usmjerenih prema znanstveno-istraživačkom radu iz specifičnih područja sestinstva (edukacija medicinskih sestara, kliničko sestinstvo, kvaliteta i sestinstvo utemeljeno na dokazima, originalnost u interpretaciji znanja iz područja sestinstva, kvantitativna i kvalitativna metodologija istraživanja u sestinstvu, razvoj novih koncepata, hipoteza i teorija u sestinstvu itd.). Radi postizanja navedenog svakako treba razmišljati o postizanju višeg stupnja autonomije poslijediplomskog doktorskog studija za medicinske sestre.

Zašto hrvatskom sestinstvu treba doktorat iz područja sestinstva?

Poslijediplomski doktorski studij medicinske sestre primarno profilira za spoznavanje okolnosti i otkrivanje problema, razmišljanje i donošenje odluka na osobit, znanstveni način. Svjedoci smo tome da u zdravstvenoj njezi i općenito sestinskoj praksi postoji puno neistraženih situacija i problema koje treba prepoznati, istražiti i objasniti. Upravo spomenutim različitim prilikama u zdravstvenoj njezi medicinske sestre moraju znanstveno pristupiti. Stoga medicinske sestre moraju provoditi neposredan istraživački rad, uočiti specifične probleme i istražiti moguće uzročno-posljedične veze te o tome pisati i publicirati znanstvene radove. Također, trebaju pisati udžbenike namijenjene obrazovanju medicinskih sestara na svim razinama, sudjelovati u sestrinskim znanstvenim projektima, a sve navedeno radi podizanja kvalitete brige za pacijenta. Navedene stavke iziskuju poslijediplomsku naobrazbu medicinskih sestara u Hrvatskoj.

Što za Vas, zapravo, predstavlja znanost u sestinstvu?

Spoznavanje, razumijevanje i objašnjavanje istine. One istine koja će pomoći čovjeku kao jedinki, ali i društvu u cjelini u zadovoljavanju svih ljudskih potreba u stanjima zdravlja i bolesti.

Što ste istraživali, o čemu ste pisali i kako je sve to utjecalo na Vašu ili širu praksu?

Naslov teme moje doktorske disertacije je *Povezanost kompetencija mentora zdravstvene njege i vrjednovanja kliničke edukacije kroz studij u sustavu obrazovanja prvostupnika sestrinstva*. Navedeno se trogodišnje longitudinalno istraživanje ponajprije odnosi na procjene kompetencija mentora i uopće kvalitete kliničke edukacije (kliničkih vježbi) s gledišta studenata i mentora. Mentorski je proces u profesionalnom obrazovanju i napredovanju medicinskih sestara temeljan način prijenosa mentorovih stručnih znanja i iskustvenih vještina na studenta. Mentori imaju važnu zadaću jer studentima pružaju i olakšavaju priliku za stjecanje znanja i vještina, izgradnju stajališta, profesionalne odgovornosti i identiteta, osjećaja samopouzdanja, samostalnosti i neovisnosti. Mentorstvo je naposljetku usko povezano sa studentovim rezultatima uspjeha u karijeri i napretku. Očekujem da će rezultati tog istraživanja biti osnova pružanja pomoći mentorima i studentima u poboljšanju kvalitete mentorstva pri izvođenju kliničkih vježbi. Činjenica je da kvaliteta zdravstvene skrbi o pacijentu ovisi o kvaliteti kliničke edukacije, a njezina kvaliteta ovisi o kompetencijama mentora.

Kako Vam se čini pozicija sestrinstva u hrvatskom zdravstvu?

Sestrinstvo u Hrvatskoj ima dugu, prepoznatljivu i kvalitetnu tradiciju. Reći kako sestrinstvo nema najzahvalniju poziciju u hrvatskom zdravstvenom sustavu znači ponavljati ono što svakodnevno čujemo i svjedočimo. Ne mogu reći da se u zadnjem desetljeću nije „radilo“ u sestrinstvu. Pojedini su se koraci poduzimali jer su bili nužni, a drugi zbog velikih entuzijasta hrvatskog sestrinstva. Tu ponajprije mislim na izglasan Zakon o sestrinstvu, osnivanje Hrvatske komore medicinskih sestara (HKMS), kompetencije medicinskih sestara koje je propisao HKMS, svakodnevno povećanje broja stručnih društava i općenito jačanje naše Hrvatske udruge medicinskih sestara. Također, od 2010. godine imamo sveučilišni diplomski studij sestrinstva, mogućnost studiranja na poslijediplomskim doktorskim studijima te izbor u znanstvena i nastavna zvanja. Međutim, svjedoci smo tome da još uvijek postoji niz nejasnoća i nelogičnosti u cjelokupnom „putu“ profiliranja medicinskih sestara – od njihova školovanja

na svim razinama, preko zapošljavanja i procesa rada. Isto tako, evidentan je nedostatak medicinskih sestara u sustavu zdravstva. Postoji „nonsens“ koji uporno prati sestrinsku struku. Naime, bilježimo svakodnevni porast broja bolesnika sa sve težim bolestima i stanjima, suvremenije i zahtjevnije dijagnostičko-terapijske postupke i medicinsko-tehničke zahvate, kao i sve veći opseg posla i nedostatak medicinskih sestara koji nitko ne osporava. Međutim, istodobno slušamo o „hiperprodukciji medicinskih sestara“, osobito na visokim učilištima. Međutim, treba si postaviti pitanje: „Hiperprodukcija u odnosu na što?“ Hiperprodukcija ne bi postojala kada bi „zastarjele“ sistematizacije radnih mjesta pratile stvarne potrebe objektivno kategoriziranih bolesnika. Sveprisutan je problem jaza između teorije i svakodnevne prakse. Nažalost, rasprava o navedenim problemima zahtijeva puno više vremena i stranica teksta.

Što bi trebalo ojačati ili mijenjati?

Sređivanje redova unutar tima jedino može garantirati pozicioniranje tima unutar bilo kojeg sustava. Samo sređenih redova, s jasnim stajalištima možemo početi vlastito osnaživanje i pozicioniranje. Koliko god to nama utopijski zvučalo, mislim kako je to jedini obećavajući početak u rješavanju bilo kakvih nedoumica i problema. Osobno sam optimist. Tijekom svojeg profesionalnog rada upoznao sam i svaki dan upoznajem mnogo kolegica i kolega – vrlo kvalitetnih profesionalaca i osoba. Kao što sam rekao, slutim kako ćemo kroz rad naših strukovnih, sindikalnih i pravnih udruga uspjeti konsolidirati vlastite redove i riješiti sve nedoumice i probleme. Svojim ću znanjem, iskustvom i angažmanom u sestrinskim udrugama nastojati aktivno pripomoći i pridonijeti boljitku našim učenicima, studentima, kolegicama i kolegama medicinskim sestrama i tehničarima. Što se znanstvenog aspekta tiče, kvalitetan znanstveno-istraživački rad karika je koja zasad, naglašavam – zasad, u onom punom opsegu nedostaje u profiliranju sestrinstva kao znanosti u Hrvatskoj. No siguran sam kako je to vrijeme iza nas. Potvrda je navedenog sve veći upis kolegica i kolega na diplomske i poslijediplomske studije. Također, medicinske sestre pokreću nove recenzirane znanstveno-stručne sestrinske časopise, što upućuje na entuzijazam medicinskih sestara za iznošenjem vlastitih znanstvenih ideja, zamisli, koncepata i rezultata te na želju za priopćavanjem rezultata svojih istraživanja znanstvenoj, stručnoj i općoj javnosti.

Što biste poručili medicinskim sestrama u Hrvatskoj?

Učite, volite, pomažite, vjerujete, poštujujte i budite ponosne na poziv koji je odabrao nas.

Zahvaljujem na motivirajućim riječima i profesionalnoj snazi koju nam prenosite. U ime cjelokupnog uređivačkog tima *Plavog fokusa* zahvaljujem Vam na sudjelovanju.